

Çalışma yaşamı ve bebekler

Bir işe girmeyi mi planlıyorsun? O zaman çocuk sahibi olmayı aklından çıkar!

KONULAR

SOSYAL HAKLAR

CİNSİYET EŞİTLİĞİ

AYIRIMCILIK

ZORLUK

DÜZEY 4
DÜZEY 3
DÜZEY 2
DÜZEY 1

DÜZEY 2

GRUP BÜYÜKLÜĞÜ

10-25

SÜRE

90 DAKİKA

Konular	Sosyal haklar, Cinsiyet eşitliği, Ayrımcılık ve Yabancı düşmanlığı
Zorluk	Düzyey 2
Grup büyüklüğü	10-25
Süre	90 dakika
Genel bakış	Rol oynamayı içeren bir etkinliktir. Şu konular ele alınır: <ul style="list-style-type: none">• Çalışma yaşamında doğurganlık hakları• İşyerinde kadınlara yönelik ayrımcılık
İlgili haklar	<ul style="list-style-type: none">• Kadınların doğurganlığa ilişkin seçme hakkı• Kadınların hamilelik, doğum izni ve medeni hali nedeniyle işten çıkarılmama hakkı• Kadınların eşit istihdam ve ücretlendirme olanaklarına sahip olma hakkı
Amaçlar	<ul style="list-style-type: none">• Kadınların doğurganlık hakları konusunda bilgi düzeyini geliştirmek• Ayrımcılığa maruz kalmanın nasıl bir şey olduğuna ilişkin anlayış geliştirmek• Eşitlik, adalet ve sorumluluk duygularını geliştirmek
Materyal	<ul style="list-style-type: none">• Büyük boy bir kâğıt, yazı tahtası kâğıdı veya yazı tahtası• Küçük grup çalışması ve rol oynama için uygun büyüklükte bir mekân• Rol oynama için destekleyici materyal; masa ve sandalye, tükenmez ve kurşun kalem
Hazırlık	Senaryoyu yazı tahtası kâğıdına veya tahtaya yazın

Yönerge

1. Etkinliğin, işyerinde kadınların sahip olduğu doğurganlık hakları ile ilgili sorunları ele alan bir rol oynama etkinliği olduğunu söyleyin. Katılımcıların terimin anlamını kavrayabilmeleri için kadınların doğurganlığa ilişkin hakları üzerine bir beyin fırtınası yapın.
2. Katılımcıları küçük gruplara ayırın (her grupta en fazla beş kişi bulunsun).
3. Rol oynamaya temel oluşturması için aşağıdaki senaryoyu okuyun:

“Maria neredeyse bir yıldır işsiz ve büyük bir gayretle iş arıyor. On gün önce bir iş görüşmesine gitti. Bu hayallerini süsleyen, tam aradığı gibi bir işti! Her şey yolunda gitti ve Maria'nın başvurusu kabul edildi. Sözleşmesini imzalaması için Maria'dan personel müdürü Bay Wladstock ile görüşmesi rica edildi. Maria görevleri ve yapacağı işle ilgili meseleleri görüşme esnasında zaten netleştirmişti. Sözleşmeyi tam imzalayacakken, Bay Wladstock, işe alınması için iki yıl içinde çocuk sahibi olmayacağına dair bir belge imzalaması gerektiğini söyledi.”

4. Katılımcılara küçük gruplar halinde öykünün nasıl bittiğine karar vermelerini ve bunu canlandırmalarını söyleyin. Bunun için yirmi dakikaları var. Canlandırma Maria ve Bay Wladstock arasında geçen toplantıyla başlamalı ve beş dakikadan fazla sürmemeli.
5. Her grubu rollerini oynamaları için davet edin. Yorumları bilgilendirme bölümüne saklayın.

Bilgilendirme ve değerlendirme

Bu bölüme küçük gruplardaki katılımcıların rollerini diğerlerinin yorumlarına göre nasıl geliştirdiklerini içeren birer geri bildirim isteyerek başlayın. Ardından sözkonusu ayrımcılığın neye dayandırıldığı ve bununla başetmek için neler yapılması gerektiği üzerine konuşun.

- Bu duruma şaşırın oldu mu? Bu duruma ülkenizde rastlanıyor mu?
- Grup öykünün sonuna nasıl karar verdi?
- Öykü için uydurulan sonlar gerçekçi miydi? Maria'nın sorununu çözmek için başvurduğu yöntemin olumlu ya da zayıf yönleri nelerdi? Böyle durumlarda saldırgan veya edilgen tavır sergilemektense sağlam bir duruş sergilemek ne ölçüde zor olur?
- Ülkenizde, hamile kalan kadınlar çalışma ortamında ne tür haklara sahiptir?
- Şirket böyle bir şeyi Maria'ya neden şart koştu? Bu adil midir? Neden?
- Maria'nın insan hakları ihlal edildi mi? Evet ise, hangileridir?
- Maria bir erkek olsaydı, aynı şey olur muydu? Neden?
- Erkeklerin bu konuyu algılama biçimi kadınlarınkinden ne şekilde farklılaşır?
- Kadınların doğurganlığa ilişkin haklarını koruma altına almak ve geliştirmek için sizce neler yapılabilir?

Kolaylaştırıcılar için ipuçları

Gruba bağlı olarak, katılımcıları cinsiyetlerine göre karışık olarak veya tek tipte (sadece kadın veya sadece erkek gibi) üyeleri bulunan küçük gruplara ayırabilirsiniz. Sadece kadın veya sadece erkek üyelerin bulunduğu gruplarda daha zengin tartışmalar yürütülür ve daha kışkırtıcı sonuçlara ulaşılır. Katılımcılar "doğurganlık hakkı" terimine aşina olmayabilirler. Böyle bir durumda resmin bütününe görebilmeleri için yardımcı olmalısınız. Doğurganlık hakkının aşağıdaki unsurları içerdiğine dikkat çekin:

Doğurganlık hakları aşağıdaki öğeleri içerir:

- Bir enfeksiyon kapma ya da hastalığa yakalanma korkusu olmadan yaşanan zevkli ve tatmin edici cinsel ilişki
- Çocuk sahibi olma ya da olmama konusunda seçme şansı
- Kadınlara onurlu ve saygılı bir şekilde davranan, mahremiyete özen gösteren, güvenli kürtaj hizmeti sunan aile planlaması hizmetleri
- Cinsellik eğitimi

İnsan haklarının ihlal edilip edilmediğine dair yönelttiğiniz soru, ceninin yaşam hakkına karşılık kadının kürtaj hakkını kullanması gibi tartışmalı bir konuyu gündeme taşıyabilir. Bu, katılımcıların açık fikirli olmalarını, kalıpyargıları ve önyargıları bir kenara bırakmalarını ve eleştirel düşünme becerilerini kullanmalarını gerektiren İHE'ye ilişkin çok önemli bir konudur. İnsan haklarının kendi doğasında barındırdığı karmaşayı bu durum çok iyi bir şekilde gözler önüne serer. Bu konu gündeme gelirse, bunu ayrıca tartışmak üzere bir zaman belirleyebilirsiniz.

Çeşitlemeler

Katılımcıları küçük gruplara dağıtmak yerine Maria ve Mr. Wladstock'u oynayacak iki gönüllü ile çalışmaya başlayabilirsiniz. Grubun diğer üyeleri de izleyici olur. Belli aralıklarla sunumu bölüp izleyicilerden yorum isteyebilir, bundan sonra ne olması gerektiğini sorabilirsiniz. Alternatif olarak, izleyiciler oyuncularla yer değiştirip canlandırmanın gidiş yönünü farklı bir bakış açısıyla değiştire-

Önemli gün**15 Mayıs**

Uluslararası Aile Günü

bilirler. Rol oynama teknikleri ile ilgili daha fazla bilgiye ulaşmak için, kılavuzun **I. bölümü**'nde sayfa 50'ye bakın.

Olaya farklı karakterler de katabilirsiniz. Maria'nın sendika temsilcisi olan kocasını oyuna katabilirsiniz, bu sayede oyun insan kaynakları bölümündeki toplantıdan öteye gidebilir.

Karakterlerin isimlerini ülkenizde sıkça kullanılan isimlerle değiştirmekten çekinmeyin.

İzleme önerileri

Grubunuz ülkenizdeki doğurganlık hakları üzerine bir araştırma yapabilir. Bu çerçevede, hem kadınlar hem de işverenlerle görüşmeler yaparak kanunların uygulamada nasıl işlediğini anlamaya çalışabilirler. Bunun yanı sıra bu alanda Avrupa hukukunun ulusal hukuk üzerindeki etkisi incelenebilir.

Grubunuz aynı zamanda ülkenizdeki cinsellik eğitimini ele alabilir. Bu eğitimin doğurganlık haklarının tamamını içerip içermediği incelenebilir.

Çalışma yaşamında karşı karşıya kalınan diğer ayrımcılık şekillerini ele almak isterseniz sayfa 107'deki "Farklı ücretler" etkinliğini düzenleyebilirsiniz.

Eylem fikirleri

Okul ya da dernek konseyinizde doğurganlık haklarıyla ilgili konuları gündeme getirebilirsiniz.

Ek bilgi***"Kadınlara Karşı Her Türü Ayrımcılığın Önlenmesi Sözleşmesi"*nin oynadığı rol**

Sözleşme, kişisel haklar yanında kadınlar için en can alıcı konulardan birine, doğurganlık haklarına dikkati çeker. Sözleşmenin girişinde "kadınların nesillerin üremesindeki rolünün ayrıma neden olmaması" gerektiği vurgulanır. Ayrımcılık ve kadınların üreme rolü arasındaki ilişki Sözleşme'nin yinelenen kaygı noktalarından biridir. Örneğin, Sözleşme'nin 5. maddesi "anneliğin toplumsal bir görev olarak doğru anlaşılmasını" savunur, ayrıca çocukların yetiştirilmesinde kadın ve erkekten ortak sorumluluk beklenir. Bununla ilgili olarak, anneliğin korunması ve çocuk bakımıyla ilgili hükümler, bunların temel haklar olduğunu bildirir. Bu haklar Sözleşme'nin ele aldığı her temada yer alır, örneğin istihdam, aile hukuku, sağlık hizmetleri ya da eğitim. Toplumun görevleri arasında, sosyal hizmetlerin sağlanması, özellikle, bireylerin aile yükümlülüklerini çalışma yaşamı ve kamu hayatına katılım ile birleştirmelerini mümkün kılacak çocuk bakımevlerinin sunulması bulunur. Sözleşme çerçevesinde anneliği koruma altına alan özel tedbirler tavsiye edilmiştir ve bu özel önlemler "ayrımcılık şeklinde görülemez" (Madde 4). Sözleşme, kadınların doğurganlığına ilişkin seçme olanağına sahip olma hakkından da bahseder. Bu özelliğiyle aile planlamasına ilişkin tavsiyeleri eğitim sürecine dahil etmesi gerektiğini belirtir (Madde 10.h). Ayrıca, kadınların dünyaya getireceği çocuk sayısı ve yerine ilişkin seçme olanağına sahip olma hakkını koruyan ailevi normlar geliştirmek ve kadınların, bu haklarını kullanmalarını sağlayacak bilgi, eğitim ve araçlara erişimlerini sağlamak da devletin yükümlülükleri arasındadır (Madde 16.e).